

Elke stal heeft een verantwoordelijke medewerker. 24/7 is in shifts een medewerker in de stal aanwezig voor verzorging, eieren rapen, was en poetsen.

## Nederlander legt het fundament voor sterke leghensector in West-Afrika

# ‘Sommige klanten rijden 25 uur om onze legkuikens te kopen’

Wat begon met het exporteren van eendagslegkuikens naar Ghana, groeide in enkele jaren uit tot een modern pluimveebedrijf met een regionale impact. „Het is simpel: een moederdier levert 100 leghennen. Het is beter voor de kwaliteit en prestaties om lokaal leghennen te produceren. Beter start, lokale werkgelegenheid en voedselvoorziening”, zegt Jurjën Kuipers, directeur-oprichter van Kuipers Breeders Ghana en vermeerderaar, vleeskuiken- en melkveehouder in Nederland.

De coronatijd liet al snel zien hoe gevoelig het land Ghana was. Er werden maandenlang geen kuikens ingevlogen en boeren hadden geen aanvoer. „Dat kunnen wij ons niet voorstellen. Na de Tweede Wereldoorlog hebben wij Marshallhulp gehad en dat heeft ons als agrarische sector gebracht waar we nu staan. Die steun had Europa toen nodig en daarom is het goed om Afrika nu te ondersteunen zodat ze zelf hun voedsel kunnen produceren. Je kunt van alles vinden van vluchtelingen, maar wat zou jij doen als je honger hebt en geen vooruitzicht? Daarom is lokale productie zo belangrijk”, zegt Jurjën Kuipers. De ondernemer uit het Overijsselse Dalfsen was altijd al gefascineerd door Afrika, ook door familie in Zuid-Afrika. Hij studeerde internationale handel aan de Hogere Landbouwschool. Na zijn studie werkte hij bij De Heus als exportmanager voor Afrika en Centraal-Azië. Enkele jaren later stapte hij in het ouderlijk bedrijf in Dalfsen en bouwde dat uit. Hij wilde voedselvoorziening organiseren in Afrika en kwam zo in Ghana terecht. De afgelopen jaren was hij vooral bezig met de ontwikkeling

van Kuipers Breeders Ghana. „Ghana is een stabiel land en Engelssprekend. Ik ben begonnen met het exporteren van eendagslegkuikens.” Corona bracht versnelling. „Vanuit de gedachte dat het beter is om lokaal leghennen te produceren in plaats van ze in te vliegen, zijn wij in 2020 met ons bedrijf gestart en ontstond de joint venture met De Heus.” Oud-collega Hugo Visscher bouwde voor De Heus in 2019 de mengvoerfabriek in Ghana die met een productiecapaciteit van ruim 100.000 ton per jaar de grootste voerfabriek van het land is. „Hugo en ik werken al lang heel goed samen”, zegt Jurjën.

### Goede start

Jurjën: „We leveren eendagslegkuikens aan duizenden boeren in Ghana en aan boeren en distributeurs uit Togo, Burkina Faso en Ivoorkust.” Sommige van deze klanten rijden wel 25 uur om legkuikens van Kuipers te kopen. „We verkopen vrijwel alles wat we produceren”, zegt Jurjën. „Doordat er in de regio weinig productie is, zijn boeren vaak genoodzaakt om over grote afstanden te reizen om goede kuikens te krijgen.”

Het handelsmerk van Kuipers Breeders is *starting strong*; een goede start van de leghen.

Voorheen waren veel pluimveehouders aangewezen op geïmporteerde kuikens. „Die kunnen prima zijn”, zegt Kuipers, „maar lokale productie geeft boeren meer zekerheid en onafhankelijkheid.” Luchtvracht is nooit ideaal voor eendagskuikens. „Dat zien wij ook bij onze eigen moederdieren die zeker twee dagen oud zijn als ze binnenkomen.” De kuikens van Kuipers Breeders worden lokaal geproduceerd onder Europese standaarden voor management en vaccinatie.

In het begin had Kuipers 80 procent bruine hennen en 20 procent witte; nu is dat 60 procent bruin en 40 procent wit. Hoewel arbeid in Ghana goedkoper is, zijn de productiekosten toch zeer hoog door factoren als onbetrouwbare elektriciteit, import van vaccins, moederdieren, equipment en voer.

### Alles zelf doen

Het begin: de aankoop van ruim 100 hectare land in een relatief afgelegen gebied in Amuyakope in de buurt ►



**Jurjen Kuipers geeft praktische uitleg aan een medewerker.**

van Sege aan de zuidkust van Ghana. „*In the middle of nowhere* maar wel goed bereikbaar. Goed voor bioveiligheid. Alles, echt alles hebben we aan moeten leggen: omheining, kilometers eigen wegen, stroom en water. We

“  
**Afrika is een ingewikkeld continent maar de mensen zijn prachtig**

hebben 140 containers materiaal over laten komen vanuit Nederland”, blikt Jurjen terug. In de eerste jaren werkte de Nederlander Han Booijsink met

Jurjen mee aan de opbouw van het bedrijf. De stallen, gebouwd door Bincx uit Kootwijkerbroek (GD), zijn units van 25.000 moederdieren en staan op ruime afstand van elkaar. Koppels runderen lopen rond om het land kaal te houden en ongedierte tegen te gaan. Generatoren zijn geïnstalleerd zodat het bedrijf continu stroom heeft. „Stroom van het net valt soms wel meerdere keren per dag uit. Sinds een brand bij de generatoren hebben we ook een tweede set generatoren om uitval van de eerste op te vangen. Je moet hier op alle calamiteiten voorbereid zijn. Die moet je zelf op kunnen vangen.” Op het terrein liggen ruim 1.000 zonnepanelen. Ghana kent een lange droge tijd; daarom is structurele wateropvang essentieel. Er is een groot waterbassin

van 5.000 kuub aangelegd om het hele jaar door voldoende water beschikbaar te hebben.

Alles zelf doen betekent hier echt alles zelf doen. „We hebben al het personeel in eigen hand: monteurs, eigen elektriciens, eigen bouwvakkers. We bouwen zelf, we onderhouden zelf. We hebben eigen trekkers, een rupskraan, vrachtwagens en machines. Dat maakt ons flexibel en onafhankelijk en het is mooi om te zien hoeveel mensen daardoor kunnen doorgroeien.”

### **Nederlandse oorsprong**

Samen met Jan van den Brink van De Heus ontwierp Jurjen de stallen. Alle stallen hebben tunnelventilatie. „Dat is hier onbekend maar met die tropische temperaturen en hoge luchtvochtigheid koelen we met de wind om een goed stalklimaat voor de kippen te realiseren”, aldus de Nederlandse pluimveehouder. Met gordijnen aan de zijkant in geval van nood; als de stroom wegvalt, gaan die open om verse lucht binnen te laten. Om de stalruimte optimaal te benutten, plaatsten ze Jansen-volières; de eerste volières in Ghana of misschien wel in Afrika. En verder allemaal Nederlandse inventaris. „Ik ben er trots op wat wij als Nederlandse pluimveesector presteren; we hebben zo’n goed materiaal dat de hele wereld kan gebruiken.” De broederij is ingericht met Pas Reform-broedmachines. De resultaten van de ouderdieren Lohmann Brown en LSL liggen boven het niveau dat de fokkerijorganisatie aangeeft. „Daar zijn we heel tevreden mee”, zegt Jurjen. Nana Moses Aidoo, afkomstig uit Ghana en afgestudeerd bij TU Delft, is als general manager de rechterhand van Jurjen. Alle stallen zijn 24/7 bemand. „Niet door een beveiliging die op een stoel zit, maar personeel dat de kippen verzorgt, de was doet, de hygiënsluis poetst en de eieren raapt.”

Jurjën reisde de afgelopen vijf jaar elke maand een week naar Ghana om zaken te regelen en heeft dagelijks via app en mail contact. Zijn vrouw Ingrid en twee dochters reizen regelmatig mee om het proces te volgen en de sfeer te proeven. Ghana is zes uur vliegen. De biosecurity is top geregeld. Personeel doucht bij aankomst en bij vertrek. „Dat vinden ze fijn. Thuis hebben ze vaak geen douche. Goede biosecurity is noodzakelijk; ook hier is vogelgriep maar geen vergoedingssysteem. We werken volgens hoge hygiënestandaard”, licht Jurjën toe.

### Handarbeid

Het eieren verzamelen gebeurt met Jansen-nesten. Het inpakken is niet geautomatiseerd. „Arbeid is niet duur. Mensen staan in de rij om hier te mogen werken. De werkeloosheid is zeer hoog”, zegt Jurjën. Hij denkt terug aan het eerste koppel opfok. „Het moest geënt worden. Niemand had dat ooit gedaan. Ik ben samen met Han mee gaan enten om het hen te leren. Dat is mooi om te doen.” Ghanezen noemt hij fijne, vriendelijke en blijde mensen met een sterk werkhethos. „Het is soms een uitdaging om ze op onze manier te laten werken,

maar het geeft enorm veel voldoening.” Kuipers Breeders werkt nu met 130 medewerkers.

Een baan op de farm heeft grote impact. Medewerkers krijgen een gezonde warme maaltijd, pensioen en kunnen hun kinderen naar school sturen. Het bedrijf regelt dat ze naar een dokter kunnen wanneer dat nodig is, want gezondheidszorg kost geld in Ghana. „Mensen zijn blij als ze hier kunnen werken. Ze leren hier ongelooflijk veel en worden echt beter in hun vak. En wij ondersteunen daarnaast verschillende projecten in de omgeving”, zegt Jurjën. Voor enkele managementfuncties werd personeel uit Zimbabwe aangetrokken, waar het kennisniveau hoger ligt. „Afrika is een ingewikkeld continent maar de mensen zijn prachtig. Zij verdienen ook een goed leven”, zegt Jurjën. „Je ziet dat huizen verbeteren, mensen betere vervoermiddelen krijgen en dat is precies waar we het om doen.”

### Circulair werken

Circulair werken gaat hier automatisch. Door de mestbanden komt er twee keer per week mest vrij. Die wordt gratis verdeeld. „Kleine boertjes met kleine stukken grond hebben vaak geen geld voor kunstmest. Ze kunnen zich op een

lijst laten zetten. Onze medewerkers brengen met een trekker en kieper de mest rond. Veel personeelsleden hebben zelf ook een stukje land, ook voor hen is de mest waardevol.”

Een deel van de mest gaat naar de eigen grond, maar het merendeel naar de dorpsgemeenschappen. „Je ziet de gewassen groeien”, glundert Jurjën. Het broederijafval wordt aan meervallen gevoerd in de kwekerij op eigen erf. Het bedrijf heeft een eigen waterzuivering. „Ons bedrijf is een van de weinige plekken in Ghana waar water uit de kraan lekker en gezond is”, lacht Jurjën.

### Kennis delen

De klanten van Kuipers Breeders hebben 90 tot 100.000 leghennen met heel uiteenlopende productieresultaten. „Opfokbedrijven kennen ze hier niet. Alle leeftijden zitten op één locatie, wat een enorme druk op gezondheid geeft. Om de groeiende eiermarkt van het land te ondersteunen, organiseren Kuipers en De Heus samen seminars over aspecten van diermanagement en dierenwelzijn zoals verlichting, ventilatie, voeding en hygiënemaatregelen.

„Er zijn veel nieuwe pluimveehouders in Ghana dus iedereen is welkom; wij zijn hier de dienst landbouwvoorlicht- ▶



## Kuipers Breeders Ghana

Kuipers Breeders Ghana is gevestigd in Amuyakope, nabij Sege in Zuid-Ghana, en produceert lokaal eendagslegkuikens. Pluimvee- en melkveehouder Jurjën Kuipers uit Dalfsen (OV) is de directeur-oprichter. Het bedrijf werkt als joint venture met De Heus en heeft moderne opfok- en legstallen, een broederij en viskwekerij. De miljoenen legkuikens worden geleverd aan pluimveehouders in Ghana en aan klanten in Togo, Burkina Faso en Ivoorkust. Er werken 130 medewerkers.

Eigen geconditioneerde vrachtwagens brengen de eendagslegkuikens naar een verzamelpunt.



ting", lacht Jurjën. Naast het organiseren van seminars adviseren Ghanese medewerkers de boeren om maximaal resultaat te behalen. Op lokaal niveau ondersteunen ze waterputten, computerlokalen en diverse lokale initiatieven. In november werd Kuipers Breeders uitgeroepen tot Agrarisch Ondernemer van het Jaar in Ghana. „Een mooie erkenning voor onze innovatieve en duurzame aanpak in de lokale pluimveesector”, zegt Jurjen.

West-Afrika biedt heel veel kansen om professioneel pluimvee te houden. Eieren zijn gezond en efficiënt te produceren. Het is een uitdaging om het Neder-

landse systeem aan te passen aan een heel andere wereld. De combinatie van Nederlandse technieken, lokale arbeid, strenge biosecurity en creatief logistiek denken maakt het bedrijf uniek. „Fijn dat De Heus al in de regio actief was en dat de familie De Heus de lokale voedselproductie in Afrika actief ondersteunt en mogelijk maakt. Achteraf was de uitdaging veel groter dan gedacht. Maar ik ben er tevreden over.”

Op de vraag hoe hij alles gemanaged krijgt, lacht hij. „Stap voor stap en altijd rustig doordoen. Af en toe is het moeilijk maar het is ontzettend leuk om iets op te bouwen en mensen te zien

groeien. We zijn een financieel gezond en robuust bedrijf en we dragen veel bij aan de lokale gemeenschap. Als we onze talenten goed inzetten, helpen we anderen groeien. En dan wordt de wereld gevoed. Dat geeft een heel goed gevoel”, besluit Jurjën tevreden.

**Tekst: Monique van Loon**

**Beeld: Kuipers Breeders Ghana**



Heeft u vragen en/of opmerkingen, neem dan contact op met onze redactie via [redactie@pluimveeweb.nl](mailto:redactie@pluimveeweb.nl) of tel. 0314 - 62 64 38.



## Ghana

Ghana is een West-Afrikaans land met een oppervlakte van ongeveer 238.500 km<sup>2</sup>; ruim zes keer zo groot als Nederland. De bevolking wordt geschat op 35 miljoen inwoners. Ghana is een constitutionele republiek met een parlementaire democratie; de hoofdstad is Accra. De officiële taal is Engels, maar daarnaast worden tientallen inheemse talen gesproken. Cultureel is Ghana rijk en divers: het land kent een mix van etnische groepen, tradities, talen en religies. Christendom en islam zijn wijdverspreid, naast traditionele geloofsvormen. Economisch valt Ghana in de categorie 'lower-middle

income'. Het bruto binnenlands product per hoofd van de bevolking lag in 2024 rond de 2.300 Amerikaanse dollar. Met koopkrachtpariteit (PPP) ligt het inkomen per inwoner iets hoger, maar het land worstelt nog met structurele armoede, ongelijkheid en uitdagingen op het gebied van ontwikkeling. Qua ontwikkeling scoort Ghana middelmatig volgens internationale maatstaven. De sociaaleconomische vooruitgang is duidelijk zichtbaar, maar verschillen in levensstandaard, onderwijs, infrastructuur en gezondheid blijven groot tussen steden en plattelandsgebieden.